

Markéta Šichtařová: Vysoký veřejný dluh, aby se ekonomika postavila na nohy? Je to přesně naopak!

- CZ24 News | 22. června 2020

ČESKO/NĚMECKO: Na rekordním letošním zadlužení Německa, i když je motivováno snahou pomoci v boji s ekonomickými dopady koronaviru, není nic pozitivního pro naše západní sousedy ani pro nás.

Markéta Šichtařová upozorňuje, že veskrze nemorální a ekonomickému životu ubližující veřejný dluh ještě nikdy žádnou ekonomiku na nohy nepostavil. Velice obezřetně se pak staví k návrhu institutu paušální daně pro živnostníky a podnikatele z řad OSVČ, který předložilo Ministerstvo financí, což zdůvodňuje tím, že vše, co vláda od svého nástupu dělala, bylo spojeno se zvyšováním byrokracie a zátěže nejen pro živnostníky.

Německo si na opatření pro boj s ekonomickými dopady koronaviru letos půjčí rekordních 218,5 miliardy eur, v přepočtu 5,8 bilionu korun, což je více, než loňské HDP Česka. Svez se s tím výrazně i naše ekonomika, když soudě podle komentářů máme štěstí v koronavirovém neštěstí, že jsme tak silně ekonomicky provázáni se zemí, která se tak razantně rozhodla podpořit svoji poptávku?

Nevím sice, které komentáře máte na mysli, pokud ale někdo komentuje to, že sousední země se zadluží, jako naše „štěstí“, pak je to jen emotivní nerozum. Fakta jsou tato:

Veřejný dluh zabírá prostor pro soukromé investice, proto *snižuje* prostor pro budoucí hospodářský růst.

Veřejný dluh vede ke zvyšování nákladů na obsluhu veřejného dluhu – tedy *snižuje* prostor pro budoucí růst.

Veřejný dluh zvyšuje motivaci pro – stále více politicky závislou – centrální banku k nastolení extrémně nízkých či záporných úrokových sazeb, tedy nemorálně protežuje dlužníky před věřiteli!

Naproti tomu škrty ve veřejných výdajích nechávají víc peněz soukromému sektoru na úkor veřejného – tedy *zvětšují* prostor pro hospodářský růst.

Škrty snižují přerozdělování, jehož podstatou je schopným brát a neschopným dávat – tedy *zvětšují* prostor pro růst.

Škrty zvětšují motivaci soukromého sektoru podnikat a pracovat – tedy *vytvářejí* prostor pro růst.

A škrty ponechávají plody práce schopným – tedy jsou vysoce morální.

Jinými slovy řečeno: Veskrze nemorální a ekonomickému životu ubližující veřejný dluh ještě nikdy žádnou ekonomiku na nohy nepostavil – to jen některé ekonomiky se dokázaly na nohy postavit dluhu navzdory. Němci to nejspíš taky dokáží, protože jsou velice houževnatí. Ale, bohužel, pro ně i pro nás to nebude zadarmo...

Ministerstvo financí předložilo na vládu k projednání návrh institutu paušální daně pro

živnostníky a podnikatele z řad OSVČ. Pro příští rok má být ve výši 5740 korun měsíčně, což je součet zdravotního pojištění 2514 Kč, minimálního sociálního pojistného 3126 Kč a daně z příjmů v symbolické výši 100 Kč. Jedním formulářem a jednou platbou tak živnostníci a podnikatelé s ročním příjmem z podnikání do jednoho milionu vyřeší daňovou i odvodovou povinnost. Co si o tomto plánu na jeden odvod, bez kontrol a bez papírování myslíte?

Čím to jenom je, že jsem nedůvěřivá? Nejspíš to bude zkušeností. Zatím prakticky vše, co vláda od svého nástupu dělala, bylo spojeno se zvyšováním byrokracie a zátěže nejen pro živnostníky. Takto prezentováno to zní pěkně a nebylo by tomu co vytknout. Ale když se stokrát spálíte, po sto prvé jste už opatrní.

Já bych si tedy s dovolením nejprve počkala, jak to bude v praxi vypadat, a pak budeme moci soudit. I pěkné věci se totiž dají formou provedení hodně pokazit. Tak například mě tady hodně zaráží ono „bez kontrol“. Prostě nejsem schopna státu uvěřit, že živnostníky nehodlá kontrolovat. Kdyby je totiž skutečně vůbec nekontroloval, nikdo by nepřiznával žádný příjem a neodváděl žádnou daň – pochybuji, že tohle by stát zamýšlel. Takže si naopak myslím, že kontrol spíš přibude, než ubude. Ale současně to samozřejmě nemohu tvrdit s jistotou, protože bych státu podsouvala něco, co ještě není jisté. Takže opakuji: Počkám si, pak budu soudit.

Bankovní rada České národní banky při čtvrtěčném projednávání Zprávy o finanční stabilitě 2019/2020 mimo jiné konstatovala, že se nadhodnocení cen bytů podle odhadů ČNB ke konci minulého roku pohybovalo v rozmezí 15-25 procent a oproti poslednímu odhadu vztaženému k polovině loňského roku 15-20 procent dále mírně vzrostlo. Když je cena bytů stejně jako ostatních statků určena nabídkou a poptávkou, proč je řeč o nadhodnocení? A znamená to nadhodnocení, že perspektivně ceny bytů o 15 až 25 procent klesnou?

To jsou vlastně dvě otázky, tak to vezmu postupně.

Ptáte se: „Když je cena bytů stejně jako ostatních statků určena nabídkou a poptávkou, proč je řeč o nadhodnocení?“ Nu ano, to zní logicky, že? Jako by to byla na první pohled výtku vůči zastáncům volného trhu, protože na volném trhu by žádné nadhodnocení podle této logiky teoreticky nemělo vzniknout... Jenomže realita je ta, že tady žádný volný trh vůbec není.

Je tady naopak tvrdá regulace a tuhé zásahy státu do bytového trhu – a kvůli tomu k nadhodnocení cen bytů došlo. Ta regulace je dána tím, že ČNB snížila úrokové sazby na nepřirozenou úroveň. Natolik nepřirozenou, že za prvé zničila jakékoliv jiné normální investiční příležitosti, protože ať uložíte peníze s rozumným rizikem kamkoliv, inflace vám je požere, za druhé nízké úroky zpřístupnily hypotéky i lidem, kteří by se k nim nikdy neměli dostat! Jen tak mimochodem, přesně stejná hloupá politika byla příčinou americké hypoteční krize v roce 2008, která odstartovala velkou krizi 2008.

Neboli: To sama ČNB ceny bytů přehrála. A teď se tváří, jako že hasí požár. No jo, ale tenhle požár sama rozpoutala.

A druhá otázka: Ptáte se, zda ceny bytů o 15 až 25 procent klesnou. A já odpovídám: Ne, neklesnou. A neklesnou opět kvůli ČNB. Aby ceny bytů klesly o tolik, musely by totiž vzrůst úrokové sazby na normální úroveň. A to ČNB neudělá. Ano, ceny bytů trochu klesnou kvůli probíhající recesi, ale ne o tolik.

Zůstaneme ještě u cen, které se nás denně dotýkají. Zatímco v květnu ceny zemědělských výrobků meziročně klesly o 2,7 procenta, ceny ovoce vzrostly o 91,3 procenta. Je tahle

skutečnost dána jen tím, že kvůli koronaviru se v celé Evropské unii, nejen v ČR, nedostává zahraničních pracovníků, třeba z balkánských zemí, Ukrajiny nebo severní Afriky, a je tedy nutné zapojit domácí obyvatelstvo, které je třeba více zaplatit, ačkoli v ovocnářství bývá méně výkonné? Nebo za růstem cen, který z ovoce dělá téměř luxusní zboží, lze hledat i něco jiného?

Samozřejmě, že nemožnost dovézt levné sezónní pracovníky ze zahraničí hraje v růstu cen ovoce a zeleniny největší roli. A samozřejmě pokud zapojíme domácí obyvatelstvo, které s prací v zemědělství má malou zkušenost, také skončíme s menší úrodou. Takže tady jasně vidíme, jak je zavření hranic pro naše peněženky likvidační. Prostě si za ovoce připlatíme skoro dvojnásobek! K tomu se čas od času může přimotat ještě neúroda daná třeba počasím, a tak se klidně může stát, že v některých obdobích by ceny mohly vzrůst i na trojnásobek.

To budiž odpovědí pro všechny „národovce“, kteří tolik opěvují potravinovou soběstačnost a stažení se ze zahraničního obchodu.

V otázce pomoci soukromým aerolinkám Smartwings ze strany státu už sešlo z toho, že by do nich stát vstoupil jako vlastník. Ve hře je komerční úvěr se státní zárukou ve výši 800 milionů, přičemž 1,6 miliardy dají firmě ze svého vlastníci. Ministr průmyslu Karel Havlíček hovoří o okamžité škodě pro stát ve výši 1,2 miliardy, pokud by aerolinky zkrachovaly. Zamlouvá se vám toto řešení, když se navíc společnost přejmenuje na tradiční ČSA?

Nezamlouvá se mi ani trochu, protože nechápu, proč by se měl stát motat nějakými svými zárukami do soukromé společnosti. Tyhle záruky státu jdou ve skutečnosti z mých daní. Já chci ze svých daní lepší zdravotnictví nebo školství; nechci, aby stát z mých peněz ručil za něco, co se mnou nemá nic společného a co ve skutečnosti půjde do kapes soukromých vlastníků této společnosti.

Už drahně let padají deníkům prodeje na stáncích i předplatné. Koronavirus tento trend ještě urychlil. V dubnu se na stáncích prodalo jen 6402 výtisků Lidových novin denně, Sportu necelých 10 tisíc, MF Dnes 28 727 výtisků, což je meziroční propad o 7 tisíc, Blesk si koupilo 123 162 lidí, což je o 27 tisíc méně než před rokem. Citelně klesl i počet předplatitelů. Denní tisk přestává být zajímavý i pro inzerenty. Jsou to evidentní znaky blížícího se konce českého novinového byznysu, nebo je předčasné ho odepisovat a ukazatelů o konci nějakého odvětví musí být víc?

Není to podle mne známka konce novin jako takových, ale je to známka konce papírové podoby novin. Knihy budou nahrazeny e-knihami tak, jako parní lokomotiva byla nahrazena dieselovým autem, a to zase elektrickým. Tak jako gramofonová deska byla nahrazena cédéčkem a to zase streamováním přes Spotify.

Noviny se transformují z papíru do elektronické podoby. Je to nevyhnutelný trend a jakékoliv další celospolečenské změny, mezi něž patří i korona, tento přechod na vyšší technologie jedinečně akcelerují. Inzerenti se přesunou z papíru na web, čtenáři také. Snažit se tomu bránit je jako snaha udržet parní stroj v chodu a pohánět jím letadla. S touto změnou musíme plout a přizpůsobovat se jí, ne se proti ní stavět a snažit se tomu zabránit. A to ostatně platí o změnách všech – od těch technologických, až po ty klimatické. Přežije ten, kdo se přizpůsobí; ne ten, kdo se zašprajcuje a zastydne v minulosti.